

КОМП'ЮТЕРНА ЖАРГОННА ЛЕКСИКА ЯК ПРЕДМЕТ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Белан Н. Ю.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Єрмоленко С. В.

З розвитком ролі комунікації у сучасному суспільстві науковці приділяють багато уваги вивченню головних понять мовознавства – мова, мовлення, дискурс. Цікавим аспектом є виявлення особливостей комп'ютерного дискурсу та головних характеристик комп'ютерної лексики, зокрема жаргонної лексики, адже з розвитком технічного прогресу у ХХ столітті по всьому світі почався процес інформатизації та комп'ютеризації. Щур Ірина Ігорівна дає наступне визначення комп'ютерному сленгу: комп'ютерний сленг — це діалект, жаргон, набір фраз та висловів, що мають вузьке (комп'ютерне) застосування та не є граматично правильними словами в мові [1, 10].

Комп'ютерний жаргон – особливий лінгвокультурний феномен, який має багато специфічних рис, а саме настанову на гумор, метафоричність, образність, емоційність, а також має свою структуру, закони і причини формування та розвитку. Причиною виникнення такого пласту лексики вважається її виключна місткість. Головною його метою є задоволення комунікативних потреб людини.

Важливим джерелом поповнення комп'ютерної жаргонної лексики в німецькій, українській та інших мовах є запозичення з англійської мови. Однак англійські слова з комп'ютерної сфери по можливості замінюються на відповідні німецькі, українські або утворюються шляхом приєднання словотворчих елементів та закінчень з морфологічного інвентарю відповідної мови. До способів словотвору належать словоскладання, афіксація, контамінація, універбація, абрєвіація та інші.

Дуже часто сленгова лексика утворюється шляхом перекладу англійського професійного терміну. У цій класифікації розрізняється два можливих способи перекладу. Перший спосіб містить переклад слова з використанням існуючих в українській та німецькій мові нейтральних слів, які при цьому отримують нове значення зі зниженим стилістичним забарвленням: *Windows* – віконця; *virus* – живність; *user's manual* – буквар. У процесі перекладу працює механізм асоціативного мислення. Виникаючі асоціації або метафори можуть бути різноманітними: за формою предмету або пристрою: *disk* – блин; *adapter card* – плітка; за принципом роботи: *matrix printer* – вжикалка; *patch file* – заплатка.

Багаточисленні також і дієслівні метафори: *to read from disk* – пилати диск; *to seek smth on disk* – шарудити, шурхотити; *to burn* – brennen (нім.) – пропалити (записувати) диск; *to brake* – bremsen (нім.) – гальмувати.

Набагато численнішою є друга група – це терміни, які отримали свій сленговий переклад шляхом використання лексики інших професійних груп. У результаті значення слова дещо змінюється, отримуючи специфічний для комп'ютерного сленгу зміст. Найчастіше зустрічаються слова та вирази з молодіжного сленгу: *incorrect program* – *грюкало*.

Під час перекладу термінів будь-якої галузі часто використовується такий метод, як калькування, що належить до лексичної трансформації і полягає у запозиченні слова, яке граматично не опановано українською мовою. При цьому слово запозичується повністю зі своєю вимовою, написанням та значенням. Такі запозичення схильні до асиміляції. Кожен звук у запозиченому слові замінюється відповідним звуком в українській мові згідно з фонетичними законами. Ці слова здаються іноземними у вимові та написанні, вони відповідають усім нормам англійської мови: *device* – *девайс*), *hard drive* – *хард драйв*.

Іноколи калькування передається неправильно, з помилками, як наприклад, *message* – *мессаг*. Дуже часто відбувається перенос слів в українську мову з неправильним наголосом: *label* – *лабейль*. Через це деякі сленгові запозичення нестійкі у написанні. Наприклад, можна зустріти декілька різних запозичень слова *keyboard* – *кейборд* – *кіборд*.

Зазвичай, як можна побачити, чим більш вживаним є слово, тим більше синонімів воно набуває. Синонімія виникає найчастіше в словах, що пов'язані з частинами комп'ютера. Це пов'язано з тим, що в різних регіонах одночасно або з плином часу можуть виникати різні сленгові відповідності. Наприклад: *snark, glitch* – *глюк, глюкати, глючити*; *hard disk, hard drive* – *вінт, віник, вінч, бердан, хард*.

Важливо зазначити, що стилістично нейтральні слова у англійській мові, переходячи у сленг українських програмістів та користувачів комп'ютерів, отримують іронічно-зневажливе або розмовне забарвлення: *virus* – *вирь* (*комп'ютерний вірус*), *Drucker* (нім.) – *дрюкер* (*принтер*), *mouse* – *криса*.

Зі зміною моди на слова та тенденції у суспільстві деякі комп'ютерні жаргонізми стають застарілими або набридають. Наприклад, таке слово як «числогриз», яке раніше позначало комп'ютер, зараз вживається рідко і замість нього використовують слова: *комп, тачка, камп, залізо, компютер, компюстер* і т.п.

Комп'ютерна жаргонна лексика – активна динамічна система, яка потребує подальшого вивчення та аналізу з огляду на міждисциплінарний характер сьогоденної науки.

Белан, Н.Ю. Комп'ютерна жаргонна лексика як предмет перекладацької діяльності [Текст] / Н.Ю. Белан; наук. кер. С.В. Єрмоленко // Перекладацькі інновації : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, Суми, 25-27 листопада 2010 р. / Ред. кол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова та ін. — Суми : СумДУ, 2010. — С. 35-37.